

SERMO CCCXIII¹.*In Natali Cypriani Martyris, V.*

I. SANCTISSIMUS et solemnissimus dies, atque huic Ecclesiae ornamento familiarior et praeclarior, laetificandis nobis hodiernus illuxit, quem suae nobis gloria passionis Cyprianus beatissimus illustravit. Cujus reverendi episcopi et venerandi Martyris laudibus nulla lingua sufficeret, nec si se ipse laudaret. In hoc itaque Sermone nostro, quem de illo debitum vestris auribus reddimus, magis approbate voluntatis affectum, quam exigite facultatis effectum. Sic enim et laudibus Dei, quibus non solum oratio, sed ne cogitatio quidem ulla satis est, cum se sanctus laudator minus idoneum cerneret, ait: « Voluntaria oris mei beneplacita fac, Domine². » Hoc et ego dixerim: sit etiam ista mea devotio, ut si par non sum ad explicandum quod volo, accepto feratur, quia volo.

II. Quid enim nisi Dei sunt laudes tanti Martyris laudes? Aut cujus honor est Cyprianus ad Deum toto corde conversus, nisi ejus cui dictum est: « Deus virtutum, converte nos³? » Cujus opus est Cyprianus doctor, nisi ejus cui dictum est: « Doce me justificationes tuas⁴? » Cujus opus est Cyprianus pastor, nisi ejus qui dixit: « Dabo vobis pastores secundum cor meum, et pascent vos cum disciplina⁵. » Cujus opus est Cypria-

¹ Alias de Diversis 114. — ² Psal. cxviii, 108. — ³ Id. lxxix, 4. — ⁴ Id. cxviii, 135. — ⁵ Jerem. lxi, 15.

nus confessor nisi ejus qui dixit: « Dabo vobis os et sapientiam, cui non poterunt resistere inimici vestri¹? » Cujus opus est Cyprianus tantae illius persecutionis pro veritate perceptor, nisi ejus cui dictum est: « Patientia Israel, Domine²; » et de quo dictum est: « Quoniam ab ipso est patientia mea³? » Postremo cujus opus est Cyprianus in omnibus victor, nisi ejus de quo dictum est: « In omnibus supervincimus, per eum qui dilexit nos⁴? » Non ergo recidimus a laudibus Dei, quando laudamus opera Dei, et praelia Dei in milite Dei.

III. Sic enim exhortatur Apostolus: « State succincti lumbos vestros in veritate, et induti lorica justitiae, et calceati pedes in praedicatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere; et galeam salutis accipite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei⁵. » Quid est justitiae lorica indui, et accipere scutum fidei, et galeam salutis, et gladium spiritus, quod est verbum Dei, nisi a Domino donis ejus armari? Nec armari tantum sufficeret huic militi, nisi impetrasset ab armato ipso, a quo armatus fuerat, adjuvari. Neque enim piissimus Martyr in illa conflictione passionis non oravit et dixit: « Judica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me. Apprehende arma et scutum, et exurge in adjutorium mihi. Effunde frameam, et conclude adversus eos qui me persequuntur: dic animae meae: Salus tua ego sum⁶. » Quomodo vinceretur, quem sic Dominus producebat armatum, sic adjuvabat armatus?

IV. Absit autem ut armatum Deum quibusdam corporalibus instrumentis puerili corde credamus. Cujusmodi quippe arma sint illa, quibus ab armato Deo solent

¹ Luc. xxi, 15. — ² Jerem. xvii, 13. — ³ Psal. lxi, 6. — ⁴ Rom. viii, 37. — ⁵ Ephes. vi, 14, 15. — ⁶ Psal. xxxiv, 1-3.

ejus milites adjuvari, ipsi confitentur adjuti, ubi exclamantes et gratias agentes dicunt: « Domine, ut scuto » bonæ voluntatis coronasti nos¹. » Framea vero Dei, hoc est gladius Dei quam frameam corpus Christi quod est Ecclesia, adversus eos qui se persequuntur, precatur effundi atque concludi; potest quidem intelligi, ubi ipse Salvator suo corpori dicit: « Non veni pacem mittere in » terram, sed gladium². » Quo gladio spiritali a Martyribus suis coelestia concupiscentibus gaudia, terrenos male blandos separavit affectus, quibus de coelo ad terram revocarentur astricti, nisi gladius intercideret Christi. Sed est etiam alia evidentissima Dei framea anima justi in manu Dei; de qua illi in Psalmo dicitur: « Erue » animam meam ab impiis, frameam tuam ex inimicis » manus tuæ³. » Quod dixit: « Animam meam, » hoc repetivit: « Frameam tuam; » quod dixit: « Ab impiis, » hoc repetivit: « Ex inimicis manus tuæ. »

V. Hanc effudit frameam spargendo usquequaque Martyres suos, et conclusit adversus eos qui persequerentur Ecclesiam; ut quia prædicantium vocibus non flectebantur, morientium virtutibus frangerentur. Fortia quippe sibi adversus inimicos fabricat arma Deus, eos ipsos quos facit amicos. Magna itaque framea Dei anima beatissimi Cypriani, splendida charitate, acuta veritate, pugnantis Dei acta et vibrata virtute, quæ bella confecit? quas contradicentium catervas redarguendo superavit? quot percussit infensos? quot prostravit adversos? In quam multorum inimicorum cordibus ipsas inimicitias, quibus oppugnabatur, occidit, eosque amicos quibus adversus alios Deus copiosius pugnaret, effecit? Ubi autem venit tempus, ut tanquam prævalescentibus hostibus prenderetur, tum vero ne oppressus et victus ab im-

¹ Psal. v, 13. — ² Matth. x, 34. — ³ Psal. xvi, 13, 14.

piis eorum manibus cederet, affuit ille per quem præstaretur¹ invictus: suscepit victoriam, post quam nullum eertamen ulterius remaneret, quam de hoc scilicet mundo et de mundi hujus principe reportaret. Affuit omnino fidelissimo suo testi usque ad mortem pro veritate certanti, fecit quod exoratus fuerat, eruit animam ejus ab impiis, frameam suam ab inimicis manus suæ. Cujus victricis animæ sanctam carnem, tanquam frameæ illius vaginam, hoc loco sublimitate divini altaris ornamus; eidem ipsi animæ triumphali resurrectione reddendam, et nulla deinceps morte ponendam.

SERMO CCCXIV².

In Natali Stephani Martyris, I.

I. NATALEM Domini hesterna die celebravimus; servi hodie Natalem celebramus; sed Natalem Domini celebravimus, quo nasci dignatus est; Natalem servi celebravimus, quo coronatus est. Celebravimus Natalem Domini, quo indumentum nostræ carnis accepit: Natalem servi celebravimus, quo suæ carnis indumentum abjecit. Natalem Domini celebravimus, quo factus est similis nobis: celebramus Natalem servi, quo factus est proximus Christo. Sicut enim Christus nascendo Stephano, ita Stephanus moriendo conjunctus est Christo. Sed Domini nostri Jesu Christi ideo nativitatis et passionis diem geminæ devotionis obsequio frequentat Ecclesia, quoniam

¹ Forte perstaret. — ² Alias 95 de Diversis.

utrumque medicina est. Nam et natus est, ut renascere-
mur : mortuus est, ut in perpetuum viveremus. Marty-
res autem ad mala certamina nascendo venerunt, trahentes
originale peccatum : moriendo autem ad bona certissima
transierunt, finientes omne peccatum. Nam si in perse-
cutione constitutos futuræ beatitudinis præmia non con-
solarentur, quando illa de diversis passionibus supplicia
sustinerent? Si beatus Stephanus sub imbre lapidum
constitutus futura præmia non cogitasset, quomodo illam
grandinem pertulisset? Sed illius præceptum gestabat in
animo, cujus præsentiam cernebat in cœlo, et ad eum
flagrantissimo amore suspensus carnem quantocyus relin-
quere, et ad ipsum cupiebat advolare : nec mortem jam
timebat; quia Christum, quem pro se occisum sciebat,
viventem videbat, ac per hoc festinabat etiam ipse mori
pro illo, ut viveret cum illo. Quid enim viderit beatissi-
mus Martyr in illo agone constitutus, recolis sine dubio
verba ejus, quæ de Actuum Apostolorum libro soletis au-
dire. « Ecce, inquit, video cœlos apertos, et Christum
» stantem a dextris Dei¹. » Jesum stantem videbat : ideo
stabat, et non cadebat; quia stans sursum et deorsum
certantem desuper spectans, invictas militi suo vires, ne
caderet, suggerebat. « Ecce, inquit, video cœlos apertos. »
Beatus homo cui cœli patebant. Sed quis cœlum ape-
ruit? Ille de quo in Apocalypsi dicitur : « Qui aperit, et
» nemo claudit; claudit, et nemo aperit². » Quando
Adam de paradiso ejectus est, post illud primum nefan-
dumque peccatum, contra humanum genus clausum est
cœlum : post passionem Christi latro primus intravit,
postea Stephanus apertum vidit. Quid miramur? Quod
fideliter vidit, fideliter indicavit, et violenter invasit.

II. Eia fratres, sequamur eum. Si enim sequimur Ste-

¹ Act. vii, 55. — ² Apoc. iii, 7.

phanum, coronabimur. Maxime autem sequendus et imi-
tandus est nobis in dilectione inimicorum. Nostis enim
quia frequentium inimicorum congregatione circumdatus,
cum crebris hinc et illinc saxorum ictibus tunderetur,
placidus et intrepidus, mitis et lenis inter lapides a qui-
bus occidebatur, intuens illum pro quo occidebatur, non
ait : Domine, judica obitum meum; sed, « Accipe spiritum
» meum¹. » Non ait : Domine Jesu, vindica servum tuum,
quem vides isto supplicio mortis addictum; sed, « Ne
» statuas illis hoc peccatum². » Persistens ergo beatissi-
mus Martyr in testimonio veritatis, et charitatis ardens
spiritu, sicut nostis, pervenit ad gloriosissimum finem; et
qui vocatus usque ad finem perseveravit, in fine quod
vocabatur adeptus est, sui nominis gloria Stephanus
perductus est ad coronam. Quando ergo beatus Stepha-
nus pro Christo primus sanguinem fudit, quasi corona
processit de cœlo; ut eam sumerent sequentes in præmio,
qui præcedentis virtutem imitarentur in prælio. Imple-
verunt postmodum terram crebra martyria. Quicumque
postea sanguinem pro Christi confessione fuderunt, im-
posuerunt coronam illam capiti suo, et eam secuturis in-
tegram servaverunt. Et modo, fratres, de cœlo pendet :
quisquis eam concupierit, ad eam velociter volabit. Et ut
Sanctitatem Vestram breviter atque evidenter hortemur,
multis non opus est verbis; sequatur Stephanum, qui-
cumque desiderat coronam. Conversi ad Dominum, etc.

¹ Act. vii, 58. — ² Ibid. 59.